

На ден 04.05.2010 година, во салата за седници на Советот на Град Скопје, се одржа Јавна расправа по Студија за оцена на влијание врз животната средина за проектот "Реконструкција и изградба на 110KV ДВ ТС Скопје1 – ТС Југохром – ТС Тетово1 ". Јавната расправа која ја организираа Министерството за животна средина и просторно планирање во соработка со инвеститорот АД МЕПСО, започна во 17:45 часот.

Присутни:

- **Билјана Спироска**, советник во Одделение за оцена на влијание врз животна средина во Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП)
- **Елизабета Силјановска Атанасова**, претставник на инвеститорот Македонски Електро преносен Систем Оператор - МЕПСО
- **Александра Каракашова**, консултант, одговорен експерт за изработка на Студијата- Еко-тим Скопје
- **Дијана Соколовска**, Самостоен референт во Сектор за комуникација со јавност, МЖСПП, записничар
- Представници од страна на Министерство за животна средина и просторно планирање
- Представници од страна на инвеститорот МЕПСО
- Засегнатите граѓани (Листа на присутни дадени во Прилог)

Јавната расправа се одвиваше по следниот Дневен ред:

Отварање и вовед

1. Јавната расправа ја отвори **г-ѓица Билјана Спироска**, советник во Одделението за оцена на влијание врз животна средина во Министерството за животна средина и просторно планирање. По претставување на присутните претставници од страна на министерството, инвеститорот, и изготвувачот на Студијата, истакна дека со оваа јавната расправа се зема во предвид мислењето на јавноста пред издавање решение за или против спроведување на проектот. Исто така истакна дека јавната расправа е објавена во електронските и печатените медиуми, а потоа и даде збор на претставничката на инвеститорот.

2. **Г-ѓа Силјановска Атанасова** претставник на инвеститорот АД МЕПСО, накратко ги објасни причините за реализација и значењето на проектот. При тоа истакна дека истиот е финансиран од Светска банка и сопствени средства на компанијата. Постојниот далекувод е еден од најстарите во Р.Македонија, изграден во 1957 год. со бетонски столбови, и поради застареноста и честите исклучувања од системот потребно е да се реконструира односно дел да се замени со нов далекувод. Реконструкцијата со замена на бетонските столбови со челично-решетки ќе се одвива на делницата Тетово-Југохром по постојната траса, а изградба на нова делница по нова траса ќе има на делницата Југохром-Скопје.

3. Презентација на студијата за оцена на влијанието врз животната средина

Г-ѓица Каракашова консултант за животната средина, одговорен експерт за изработка на Студијата, го претстави тимот кој ја изработи и ја презентираше истата.

Цел на проектот е изградба и реконструкција на 110 kV ДВ ТС Скопје 1 - ТС Тетово 1, како и комплетирање на три ДВ полиња, по едно во ТС Југохром, во ТС Скопје1 и ТС Тетово1. Поради оштетеноста на столбовите и непристапноста на теренот на делот од ДВ од ТС Скопје 1 - ТС Југохром е одлучено да се изгради нов далекувод и замена на бетонските столбови на делот

каде се користи коридорот од постојната траса, а за потегот од ДВ од ТС Југохром до ТС Тетово 1 ќе се изврши реконструкција по постојната траса. Трасата на далекуводот поминува низ општините Тетово, Теарце, Желино, Јегуновце, Сарај, Горче Петров, Чучер Сандево, Шуто Оризари и Бутел.

Врз основа на видот и големината на проектот, МЖСПП го задолжи инвеститорот да изработи Студија за оцена на влијанието врз животната средина. Според насоките од УЖС во Студијата се анализирани: визуелни аспекти, електро-магнетно зрачење, биолошка разновидност, и социјално-економски аспекти и тоа во сите фази: Изградба/реконструкција, Експлоатација и одржување, Завршување на работите и евентуални елементарни непогоди, хаварији и други несреќи

Направена е сеопфатна анализа за секое можно влијание од реализација на проектот (загадување на воздухот, бучава, електро-магнетно зрачење, создавање отпад и сл.) врз елементите од физичката/природна животна средина (воздух, вода, почва, биодиверзитет) и здравјето на луѓето, во секоја фаза поодделно, проценување дали влијанијата можат да бидат спречени, избегнати, ублажени и/или компензирани. Особено внимание е посветено на делницата која минува низ I и II заштитна зона на изворот Рашче и низ втората и третата заштитна зона на бунарското подрачје Нерези – Лепенец.

Предложени се заштитни мерки за ублажување и намалување на потенцијалните негативни влијанија за кои инвеститорот се обврзува да ги почитува. Исто така изготвен е и детален план за мониторинг.

Со реализација на проектот ќе се зголеми доверливоста и стабилноста на мрежата во овој регион, ќе биде скратена и должината на далекуводот, ќе биде подобрен пристапот до столбните места, поефикасно снабдување на населбите во регионот и пошироко со електрична енергија. Подобреното снабдување со електрична енергија ќе резултира со развој на стопанските капацитети и зголемување на пазарната вредност на градежното земјиште во регионот, со што е евидентен социо-економскиот ефект.

Г-ѓица Билјана Спироска пред да ја отвори дискусијата информираше дека сите заинтересирани можат студијата да ја погледнат на интернет страната на Министерството за животна средина и просторно планирање, Секторот за комуникација за јавноста, и во канцелариите на сите засегнати општини (Шуто Оризари, Чаир, Горче Петров, Сарај, Јегуновце, Желеино и Тетово) и да дадат коментар во однос на истата.

Дискусија

Присутните развија дискусија во однос на Студијата и Проектот

- **Г-дин Илчев Горѓе** дипломиран електро инженер дискутираше на повеќе теми и постави неколку прашања.

Од негова страна беше потенцирано дека иако има измени трасата поминува низ населени места, и предлог беше даден дека трасата треба да поминува покрај пат кадешто нема живеалишта. Напомена дека додека се градела обиколницата имало големи проблеми со населените места и тоа конкретно кај клучката во нас. Радишани и покрај измената, патот директно минува над населени места. Г-динот Илчев го постави прашањето дали оваа траса го користи коридорот на автопатот и обиколницата, бидејќи еколошки најбезбедно според него ќе биде ако се користи тој пат. Според него треба да се земат во предвид и влијанијата на короната затоа што можеби е случајна појава но во летниот период може да биде многу штетна и јасна појава и има застрашувачки светлосен ефект ако се појави, а како оди времето со загадувањето на воздухот има се повеќе јонизирани средини. Напомена дека далекуводот има влијанија и на подземните води, има влијанија на животинскиот свет и најмногу влијанија има на луѓето кои стварно боледуваат. Исто така не е земено во предвид висината на коридорот кадешто оди далекуводот висината раздвоена на двете страни и е заштитен појас.

Од целата дискусија, г-дин Илчев го интересираше дали МЕПСО коридорот ќе го усклади со веќе изградените патишта.

- *Одговор беше даден од страна на преставникот на МЕПСО, Г-ѓа Силјановска Атанасова дека се работи за реконструкција на дел од постојниот далекувод и изградба на нова делница која ќе минува по нова траса во вториот дел од далекуводот. Во врска со обиколницата напомена дека сите измени што се направени на далекуводот при изградбата на обиколницата си остануваат такви какви што се, значи излезот од трафостаницата Бутел до обиколницата не се менува, а потоа ДВ до Јегуноце минува низ нова траса.*

Во врска со поставеното прашање дали оваа траса го користи коридорот на автопатот и обиколницата, г-ѓа Атанасова одговори дека трасата не го користи тој коридор. За усогласувањето на коридорот со постоечките патишта беше одговорено дека на постојниот ДВ се прави реконструкција и се задржува во поголем дел постојниот коридор со исклучок на делницата Јегуновце – Скопје каде поради непристапност до столбните места, изграденост во самиот коридор на ДВ, многуте вкрстувања со реки и железница се избира нова траса до влезот во Скопје. Бидејќи не станува збор за нов ДВ затоа не е пристапено кон следење на коридорите од инфраструктурните објекти.

Г-ѓа Каракашова, Во врска со заштитниот појас на трасата Г-ѓа Каракашова одговори дека ќе има сечење на одредени делови од трасата бидејќи дел поминува низ земјоделско земјиште другиот дел е непристапни терени со шумска вегетација.

Додаде дека сите забелешки се прифатени и ќе бидат рзгледани од страна на стручниот тим.

Во дискусијата се вклучи **г-ѓа Лидија Трајановска** дипломиран метеролог инжењер вработена во хидрометеоролошки завод, постави неколку прашања. Првото прашање се однесуваше за Европскиот регистар на податоци, поточно дали е направена оценка на електро магнетско влијание на далекуводот врз основа на тие податоци, дали врз основа на европскиот регистар на податоци е водено внимание за теренот на кој што важи тој регистар на податоци, дали станува збор за ист терен, бидејќи според г-ѓа Трајановска е важен теренот за оценка на влијанието и потенцираше дека кога се земаат такви податоци од Европски регистар се

земаат сите факти до кој што е дојден тој европски податок, затоа што тој може да биде од глобален карактер, регионален и може де да биде од различен аспект пресметан, значи може да биде и од информативен карактер и ако не се има информација какви податоци се користат може да се навлезе во големи проблеми. Г-ѓа Трајановска, го постави и прашањето дали е земено во предвид нова метеролошка подлога и дека во презентацијата никаде не било спомнато од која година е земена метеролошка подлога во предвид за оценување на влијанието врз животната средина.

Г-ѓа Каракашова, одговори дека се земени метеролошки податоци за повеќе месеци поточно во тие месеци во кои е работена студијата.

Климатските карактеристики се земени врз основа на повеќе годишна статистика.

Г-дин Илчев Ѓорѓе праша дали проектот ја има третирано метерологијата или хидрометеорологијата, бидејќи проектот е правен према некои светски или европски услови, но условите кај нас и кај некои од европските или светските градови се потполно различни што се однесува до короната. Г-дин Илчев додаде дека во овој проект најповеќе му пречи што е прво ставен социо-економскиот аспект на животната средина, а не е доволно запазен здравствениот аспект.

Г-ѓа Силјановска Атанасова објасни дека постои правилник врз основа на кој се проектираат далекуводите во коишто точно се опишани и дефинирани прописите и стандардите кои што мора да бидат запазени во проектирањето, а од друга страна и покрај правилникот од страна на МЕПСО се бара кај сите далекуводи да се зголеми пропишаното висинско растојание за еден метар, поради деформацијата на проводниците од стареење. Со зголемување на растојанието се намалува и електро магнетното зрачење на средината што се наоѓа околу

самите проводници на далекуводот.

Далекуводите и во минатото и денес се проектираат и градат според стандарди и прописи што значи и предходно а и сега е водено сметка за здравјето на населението кое се наоѓа околу далекуводот.

Г-дин Сокол Клинчаров напомена дека за да не дојде до повторен конфликт со населените места каде што води трасата на обиколницата проектантите направиле дислокација и нова траса на далекуводот.

Г-дин Илчев Ѓорѓе на крај додаде дека заклучок од расправата е дека во проектот мора да се запазат климатолошките услови, социолошките услови, и безбедноста на коридорот (да не се градат куќи во коридорот на далекуводот).

Г-ѓица Билјана Спироска напомена дека доколку има забелешка во однос на студијата да се достават во Министерството каде што стручниот тим забелешките ќе ги разгледа.

Записничар:

Дијана Соколовска